

DG Educație și cultură

Programul Cultura

Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul
Comisiei Europene.

Această publicație reflectă numai punctul de vedere al
autorului și Comisia nu este responsabilă pentru eventuala
utilizare a informațiilor pe care le conține.

„Sunt incapabil să mă inspir din realitatea propriei vieți, nu fac defel autoficțiune“, mărturisește David Foenkinos într-un interviu. Născut în 1974, la Paris, a urmat Literele la Sorbona și a făcut parte dintr-o formație de jazz.

Cum a început să scrie? Adolescent timid și romantic, și-a conturat stilul în scrisorile de dragoste. Apoi, pe măsură ce învăța să cânte la chitară, exersa și arpeggiile literare. N-a dorit să debuteze decât la Gallimard, unde și-a trimis în plic manuscrisul primului roman, *Inversion de l'idiotie. De l'influence de deux Polonais*. După o așteptare destul de lungă, romanul a fost acceptat și astfel, în 2002, a început cariera de succes a scriitorului. A publicat la Gallimard, Flammarion și Grasset, a obținut mai multe premii literare și este tradus în numeroase țări. A scris, de asemenea, scenarii de film și adaptări pentru teatru. Și, pentru că-i plac benzile desenate, a compus și un text de gen, prima parte dintr-o trilogie intitulată *Pourquoi tant d'amour?*

David Foenkinos a fost la București și s-a întâlnit cu cititorii cărții *Potențialul erotic al soției mele*, un succes al colecției „Cartea de pe noptieră“.

„Înainte de orice, încerc să-i fac pe ceilalți să râdă“, spune tânărul scriitor. Cititorii romanelor sale vor putea să verifice dacă izbutește.

Scrieri: *Inversion de l'idiotie. De l'influence de deux Polonais* (2002), *Entre les oreilles* (2002), *Le potentiel érotique de ma femme* (2004; *Potențialul erotic al soției mele*, Humanitas, 2005), *En cas de bonheur* (2005; *În caz de fericire*, Humanitas, 2008), *Les cœurs autonomes* (2006), *Qui se souvient de David Foenkinos?* (2007).

Marioara Sima, profesoară de limba franceză, este autoare de manuale școlare și de cursuri postuniversitare (învățământ deschis și la distanță). A mai tradus *Capcana lui Dante* de Arnaud Delalande, *Savoir-vivre sau bunele maniere astăzi* de Olivier Cechman și *O poveste de dragoste, poate* de Martin Page (Humanitas, 2009).

David Foenkinos

Despărțirile noastre

Traducere din franceză de
MARIOARA SIMA

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Colecție inițiată de Ioana Pârvulescu

Redactor coordonator al colecției: Mona Antohi

Redactor: Georgeta-Anca Ionescu

Coperta: Angela Rotaru

Tehnoredactor: Manuela Măxineanu

Corector: Patricia Rădulescu

DTP: Denisa Becheru, Dan Dulgheru

Tipărit la Fedprint

David Foenkinos

Nos séparations

© Éditions Gallimard, Paris, 2008

All rights reserved.

© HUMANITAS, 2011, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FOENKINOS, DAVID

Despărțirile noastre / David Foenkinos; trad.: Marioara Sima. –

București: Humanitas, 2011

ISBN 978-973-50-2907-4

I. Sima, Marioara (trad.)

821.133.1-31=135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. – C.P. 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

www.libhumanitas.ro

Pentru Alain

PARTEA ÎNTÂI

I

Am impresia că moartea este o privire care mă pândește în permanență. Fiecare gest al meu e sortit să fie analizat de o forță superioară, acea forță care e viitorul meu de om descompus. Mi se întâmplă asta încă de la o vârstă fragedă. Trăiesc gândindu-mă tot timpul că într-o zi nu voi mai trăi. Reușesc astfel să fiu foarte pozitiv și mai ales să savurez fiecare clipă. Sunt în stare să găsesc ceva plăcut, cât de mic, chiar și-n cele mai groaznice momente. De exemplu, în metrou, înghesuit și transpirat, pot să-mi spun cu toată convingerea: „Ce noroc totuși că sunt în viață!“ Același lucru mi se-n întâmplă și în relațiile amoroase. Mă uit la mine cum iubesc, atent mereu să nu stric nimic într-o inimă care bate pentru mine. Când mă trezesc lângă o femeie, îi contemp lu urechea și încerc să fotografiez mental strălucirea ei aparte. Știu că într-o zi voi sta întins, nemișcat, față-n față cu moartea, și că nu-mi vor mai rămâne decât aceste amintiri ale amorurilor trecute.

II

Există trei miliarde de femei pe pământ. Sunt așadar îndreptățit să mă întreb: de ce tocmai Alice? Mai ales în zilele în care ne certăm. De ce ea, dintre atâtea chinezoaice și rusoaice? De ce este ea aici în viața mea, să mă enerveze, să mă exaspereze? Îmi spun că există cu siguranță pe undeva o australiancă cu care aș fi foarte fericit. Australience blânde și iubitoare, în mod sigur există asemenea femei (ideală ar fi o australiancă născută în Elveția). Dar s-ar găsi alte inconveniente: ce oroare să faci o zi întreagă cu avionul ca să vizitezi familia soției. Urăsc avionul; la nevoie, aș putea să-l suport dacă s-ar monta șine pe cer. În sfârșit, cred că sunt fericit.

— Alice, aș fi putut să dau peste o fată mult mai rea decât tine.

— Mă obosești, Fritz¹. Mă obosești, pe bune.

— Atunci, noapte bună.

Îmi amintesc de discuția asta. Îmi amintesc, de asemenea, că m-am întins lângă Alice. În liniștea acelei nopți, păream atât de fericiți. Aveam pe-atunci puțin peste douăzeci de ani. Încercam să fac sport ca să am un bust frumos și în același timp să-l citesc integral pe Schopenhauer ca să-mi fac o idee exactă despre suferință. Conform mai multor păreri pe care le-am tocmit, acest amestec îmi dădea o anumită

1. Da, știu, e ciudat să te numești Fritz. Mai ales când nu ești neamț. Tatăl meu avea o pasiune pentru romanul *Mars* de Fritz Zorn. Astfel, îmi plăcea destul de mult să port prenumele unui autor care a murit de cancer la treizeci și doi de ani și care spunea: „Consider că orice om care a fost toată viața cumsecade și înțelept nu merită nici mai mult, nici mai puțin decât să aibă cancer.”

elegantă. Puteam spera, aşadar, la o viaţă de erou modern. Singurele obstacole în calea acestui eroism: insomniile mele. Nu poţi salva omenirea fără cel puţin opt ore de somn pe noapte. Toţi eroii dorm bine, chiar dacă iepureşte. Ei stăpânesc noaptea, în timp ce eu număr toate oile din lume; nu mi-a scăpat niciodată vreuna la socoteală. Să te laşi doborât de o masă lănoasă, asta chiar că te adoarme. Cu trecerea anilor, am învăţat să-mi duc suferinţa cu stoicism. Mă scol noaptea şi citesc, ore întregi. Cuvintele îmi sunt adesea refugiu, până-n zori, şi uneori literele se amestecă cu visele mele la hotarele somnului.

Alice se îmbrăca mereu mult prea repede. O imploram sistematic să-mi lase un pic de timp ca să-i privesc chiloţii.

„Dar o să întârzii!” striga ea.

Femeilor ar trebui să li se interzică să ţipe. Mai ales dimineaţa, când încă mă zvârcolesc în speranţa unui vis erotic. Mă gândeam mai ales c-ar trebui să pun ceasul să sune mai devreme. Eram întru totul de acord să fur din somnul meu minutele necesare pentru a contempla coapsele logodnicei mele. Ea mă lăsa singur în pat şi eram fericit să găsesc uneori câteva fire de păr, dovezi ale trecerii ei pe acolo. Am făcut într-o zi o remarcă în legătură cu urmele pe care le lăsa ea. Mi-a răspuns:

„Te pomeneşti c-oi fi o amantă foarte rea.”

Acesta e exact genul de răspuns care face să-mi bată inima, şi să vedeţi de ce. În logica amoroasă, fiecare este Albert Einsteinul celuilalt. Mai sunt şi alte fraze de-ale lui Alice pe care le-am găsit formidabile şi care n-au nici o valoare pentru restul oamenilor:

„Mi-e frig, dar prefer să dorm goală.”
„Am putea merge la cinema într-o zi.”
„Ar trebui să nu-ți lipsească niciodată șvaițerul din frigider.”
„Asta-mi amintește de un vis pe care l-am avut, dar pe care nu-l mai țin minte.”
„Ar trebui totuși să merg la biserică într-o duminică.”
„Regret că am făcut asta. Mă mai iubești?”
„Woody Allen face și filme care nu sunt comice.”
Și așa mai departe. Dacă pentru dumneavoastră aceste fraze nu reprezintă nimic, asta e pentru că nu sunteți îndrăgostiți de Alice.

Ea pleca, și apoi mă îmbrăcam și eu. Când închi-dea ușa după ea era semn că ziua putea să înceapă. Pe vremea aceea eram student și ezitasem atât de mult între mai multe căi, încât urmam cursuri foarte diverse precum istoria artei și fizica moleculară. Voiam să cunosc tot felul de Roberti: Musil, Schumann, Bresson sau Zimmermann. Îi făceam pe ai mei să creadă că aparentele mele rătăciri erau rodul unei strategii profesionale bine gândite. Strategie pe care nu aveam s-o dezvălui decât la vremea convenită. Era o parte din modul meu de a trăi: mereu liniștindu-i pe ceilalți, făcându-i să creadă în justetea actelor mele. Dar oare era vina mea dacă mă interesa chiar totul? De ce să alegi mereu? Viața era o succesiune de îngrădiri. Trebuia să fii fidel, trebuia să fii de stânga, trebuia să mănânci la ora 13. Iar eu voiam o amantă care să fie de dreapta și să o duc să luăm prânzul la ora 15.

Poate că asta m-a atras la Alice. Am simțit încă de la prima privire că relația noastră va fi în afara

regulilor. De fapt, nu. Nu asta a fost prima senzație pe care am avut-o. La început de tot, a existat un gest. Asta mă face să mă gândesc la *Nemurirea* de Milan Kundera, carte a cărei eroină se naște dintr-un gest. Alice s-ar fi putut regăsi în romanul unui mare scriitor ceh, dar ea a preferat să fie în viața mea. Era într-o sâmbătă seara și fuseserăm invitați la o serată. Împrejurările nu aveau nimic extraordinar, însă tocmai acesta este cel mai bun mijloc de a întâlni extraordinarul. Ne-am cunoscut acolo, din întâmplare, mergând cu prieteni de-ai prietenilor, și acest frumos lanț al prieteniei ne-a făcut să găsim iubirea. Vreau să spun o iubire adevărată, una dintre acelea care te propulsează în categoria ființelor ridicole.

Trebuie să fi fost un pic trecut de ora trei dimineața. Eu, care sunt foarte exact cu detaliile întâlnirii noastre, mărturisesc că n-am reușit performanța să țin minte și orele. Vine o vreme când nu mai există ore. Eram înghesuiți în bucătărie în căutarea unui strop de alcool. În astfel de cazuri, se găsește întotdeauna un măscărici care-și instaurează dominația umoristică, și uneori e suficient ca el să vorbească nițel mai tare decât ceilalți. Oriunde am fi, tensiunea ierarhică nu se sfârșește niciodată. Un mic grup vesel se adunase în jurul lui, încurajându-l în convingerea că este fără pereche. În acest cerc al râsului, ne-am întâlnit noi, Alice și cu mine. Stăteam față-n față. Râsetele treceau pe deasupra capetelor noastre, deformate de atmosfera vapoasă. Auzeam doar hihhi și hahaha. Chipul lui Alice era foarte aproape de-al meu când a făcut acel gest uimitor. A ridicat încet mâna ca să-și mângâie nasul

și apoi urechea stângă. Totul în treacăt, ca și cum ar fi fost o hoată a propriului chip. E greu să descriu exact ce a făcut cu degetele, dar înlănțuirea acestor două mângâieri a dat naștere unui gest de o mare intensitate. Și, imediat după aceea, am văzut-o privind-mă. Părea aproape stingherită și mi-a zâmbit. Nu era un zâmbet care aparținea cercului de râsete. Îmi era destinat mie. Cum eu i l-am întors imediat, am format un cerc în care singurii inițiați eram noi doi. Cercul nostru de zâmbete era un subansamblu autonom al cercului de râsete, o disidență intimă.

După ce măcăriciul a ostenit, publicul lui s-a împrăștiat. După atâtea râsete, părea aproape trist. Eram în sfârșit singuri.

— Mi-a plăcut mult gestul tău de adineaori, i-am spus eu.

— A, da, care gest? a întrebat ea, cu o voce puțin dezamăgitoare, puțin bolovănoasă, desigur din cauza tutunului și a alcoolului.

— Când ți-ai atins nasul și apoi urechea, foarte repede. Ți-ai mângâiat ușor aceste două părți ale chipului, parcă era un cod secret.

— Ai băut?

— Nu, sunt treaz. Trebuia să fiu treaz ca să sesizez asemenea gest.

— Nu-mi amintesc.

— Lasă-mă să-ți arăt.

Era o ocazie s-o iau de mână. S-a lăsat ghidată. Degetele ei i-au atins din nou ușor chipul. Am înțeles imediat că asta nu era decât o pastişă grosolană. Gestul acela cuprinsese toată frumusețea efemerului din vârful degetelor ei. Niciodată nu ar mai putea fi repetat. De atâtea și atâtea ori după aceea, Alice a

încercat în van să reproducă acea clipă unică. Ca să-mi facă plăcere, desigur. Dar și pentru a regăsi strălucirea unui moment magic. Căci ea știa că prin gestul acela mă cucerise. Iar eu știam că, adorându-i-l, o cucerisem la rândul-mi.

— Și... cum se numește autorul acestui gest? am întrebat eu.

— Alice.

— Alice... Alice, e bine. Este scurt, dar e bine.

— Găsești că e scurt?

— Nu, e bine. Important e că nu ai părul scurt.

— Tu așa ești mereu?

— O să ai cât timp vrei ca să afli cum sunt eu.

— Și pe tine cum te cheamă?

— ...

Nu știi de ce, dar mi-a trebuit ceva timp ca să-i răspund. În clipa aceea, n-aveam chef să mă cheme Fritz. Cred mai ales că n-aveam chef să fiu limitat de niște litere, nu voiam să definesc nimic din ceea ce trăiam împreună, voiam să ne mai îngăduim încă să fim doi necunoscuți. Niciodată după, n-am mai putea reveni la momentul în care nu ne cunoșteam încă. Erau ultimele clipe ale relației noastre anonime, și unu, și doi, și trei:

— Mă cheamă Fritz.

Ea n-a comentat nimic legat de prenumele meu. Fie și numai din acest motiv, nu era exclus s-o iau de soție într-o bună zi¹, ba mai mult: să ne cumpărăm un câine împreună.

1. De bună seamă, eu încă nu știam ce dezastru avea să fie povestea noastră.